

ANGLIČTINA - KONSONANTY

Vzhledem k tomu, že soubor konsonantů, s nimiž počítá obecná fonetika a díky tomu i IPA transkripce, je dost velký a je utříděn z hlediska lingvistiky velmi podivně, provedla jsem pečlivý výběr typů, které jsou pro současnou angličtinu aktuální, a utřídila je ve filologii obvyklým způsobem. V historii jazyka narazíte na další, dokonce v různých fázích jazyka budou i některé typy vznikat a pak zase mizet, to však však lze se znalostí schématu a pochopením terminologie poměrně snadno doplnit.

Výběr konsonantů je zvolen podle *The Cambridge Encyklopedia of the English Language*. Crystal, D. (ed.). Cambridge University Press 19958, reprint 2004); transkripční znaky podle IPA.

tradiční názvy dle způsobu tvoření	dle místa tvoření								tradiční názvy "auditivní" dle sluchového dojmu
	bilabial	labio-dental	dental	alveolar	palato-alveolar	palatal	velar	glottal	
oklusives									(ex)plosives
oral	p b			t d			k g		oral
nasal	--			-- n			-- ŋ		nasal
semioclusives				^ -	m q				affricates
constrictives		f v	ʃ ʒ	s z	l μ			h --	fricatives
lateral constrictives				-- l ev. ɫ ("dark")					"oral continuants"
aproximants "flap"				-- r					
"semiwovels"		-- ɹ				-- j			

Značka ɹ bývá v anglických pracích pro laika nahrazována pro běžnějším grafémem w.

Pro české pojetí je zvláštní postavení r, které není v angličtině tak úplně běžnou souhláskou. Aproximanty, ale i l se v jazyce chovají poněkud zvláště, mohou fungovat jako součást diftongů, nemění se při změnách znělosti atd.

Angličtina nepočítá s existencí nazální palatální okluzivy "ŋ" a hlásku vyslovovanou velmi podobně jako české "ň" (*new*) interpretuje jako [nj]. Nelze jim to brát, ale pro českého filologa je to trochu nezvyklé.

V některých výkladech se uvádějí i další konsonanty, zejména ty, jež vznikají v proudu řeči, nebo hlásky obvyklé jen v některých standardech angličtiny. Do základního přehledu je nezahrnujeme.

Vysvětlivky:

1. Jsou-li v jedné kolonce 2 konsonanty, je levý neznělý, pravý znělý. Je-li jen jeden, je jedinečný. Pomocí -- je označeno, který z možné dvojice "chybí".
2. V souboru chybí české ř – jeho značka není ustálena, neboť jde o hlásku velmi unikátní.
3. V tabulce bývá ještě řádek konsonantů ejektivních s krátkou explozí a imploziv. Zde jej vypouštíme – nejde o hlásky běžné v našich jazycích.

Další vybrané rozlišující značky – v podobě diakritik - najdeme jen ve speciálnějších pracích.

Jde např. o neznělost (např. u sonor) 3 , aspirovanost q^o, palatalizovanost Q^í, slabikotvornost Q ap.

Existuje i terminologie založená na exaktním rozboru akustického signálu. Předpokládá slušné znalosti akustické fyziky, ta však většinou není "hobby" filologů. Užívala ji však v jistém období fonologie a dodnes se v některých pracích, i čistě filologických, uplatní. Pokud byste na termíny jako hlásky kompaktní, difuzní, kontinuální apod. narazili, hledejte vysvětlení v nových výkladových slovnících LINGVISTICKÝCH (tedy nikoli slovnících překladových nebo běžných výkladových) nebo ve skriptech M. Krčmové, jež máte v ISu.